

Co učí Starý i Nový zákon o hříchu

John M. Fowler

Pro Tajemství Bible zpracoval Ladislav Hodač

Nikde v literatuře se problém hříchu neřeší tak vážně, jako v Bibli. Její úvodní stránky názorně líčí vstup hříchu do lidských dějin a závěrečné stránky vítězně oznamují vymýcení hříchu z vesmíru. Mezi tím je vylíčen neustálý lidský boj s hříchem a Boží příslib a ustanovení o vykoupení z hříchu. Boží vztah k lidstvu zaměřený na vymýcení hříchu a to, jak Bůh smířil lidstvo sám se sebou, je jedním z velkých témat Písma. Pavel toto téma vyjadřuje tak dobře, jako nikdo jiný.

2. List Korintským 5:21 *Toho, který hřích nepoznal, za nás učinil hříchem, abychom se my v něm stali Boží spravedlností.*

Současná společnost odmítá hřích jako záležitost několika málo důvěřivců, kteří berou Bibli vážně. Hřích může být považován za problém v chování, který nemá žádný vztah ani k Bohu, ani k žádné božské normě pro lidský život, nebo může být uznán jako morální nedokonalost, která je připisována vývojovému nedostatku člověka, nebo náhlému výbuchu citové nevyrovnanosti či biologickému pudu. Bible však ukazuje hřích takový, jaký je, tedy jako něco, co se postavilo mezi Stvořitele a člověka a co způsobilo propast mezi Bohem a lidstvem. Propast, která vznikla, byla tak obrovská a nepřeklenutelná, že Bůh poslal svého Syna Ježíše, aby se pro nás stal hříchem, aby Bůh mohl usmířit svět se sebou samým a aby lidská přestoupení proti nim nemusel použít.

2. List Korintským 5:19 *Neboť Bůh byl v Kristu, když smiřoval svět se sebou a nepočítal lidem jejich provinění, a uložil v nás to slovo smíření.*

Jaká je definice hříchu? Kde je jeho původ? Co je na něm pro vztah Boha a člověka tak závažného? V čem spočívá jeho moc? Na tyto otázky dává Písmo srozumitelné odpovědi.

Lidstvo před pádem do hříchu.

Biblický popis lidstva před pádem do hříchu představuje muže a ženu ve stavu dobra. Každý den stvoření končil božským prohlášením, že vše bylo dobré. Ale šestého dne, kdy Bůh stvořil Adama a Evu, prohlásil, že to bylo velmi dobré. Důvod pro takové prohlášení je třeba hledat nejen v tom, že stvořením Adama a Evy vyvrcholila tvůrčí činnost Boha pokud jde o to, kdo bude obývat tuto zemi, ale také v tom, že stvoření lidstva zahrnovalo prvky Boží výlučnosti. Členové Boží trojice se spojili a rozhodli, že učiní člověka podle svého obrazu.

Genesis 1:26 *I řekl Bůh: Učiňme člověka k našemu obrazu, jako naši podobu, aby panovali nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nad dobyt看kem a nad celou zemí i nad všemi plazy pohyblivými se na zemi.*

Božský výnos udělil Adamovi a Evě vládu nad stvořeným řádem na Zemi. Díky tomuto dvojímu požehnání – Božímu obrazu a vládě – které bylo ostatním tvorům na zemi nedostupné, Bůh Adama a Evu korunoval slávou a ctí.

Žalm 8:5-7 ⁵co je člověk, že na něj pamatuješ, syn člověka, že jej navštěvuješ? ⁶Trochu jsi jej omezil, aby nebyl božskou bytostí, a korunoval jsi ho slávou a důstojností. ⁷Svěřil jsi mu vládu nad dílem svých rukou, všechno jsi mu položil pod nohy,

Adam a Eva měli žít v morálním a duchovním vztahu se Stvořitelem, i když měli panovat nade vším, co bylo na zemi, ve vzduchu a pod mořem. Bůh je stvořil jako spravedlivé bytosti, s nejvyšším možným intelektuálním potenciálem v morální a duchovní dobrotě, v dokonalém a harmonickém vztahu jak se Stvořitelem, tak i v rámci lidského rodu. Byli stvořeni jako svobodné morální bytosti bez předsudků a sklonů ke zlu. Nebyli ale stvořeni jako roboti. Jejich vztah a poslušnost vůči Stvořiteli byly výsledkem svobodné volby vyplývající z nepodmíněné lásky a nejvyšší úcty a svrchovaného respektu vůči vůli Stvořitele, který se projevuje v morálních zásadách a normách chování. Poskytnutí svobodné volby neznamenovalo nutnost podlehnout hříchu, ale spíše učinilo Adama a Evu tvory odpovědnými a zodpovědnými.

Boží obraz.

Výjimečnost Adama a Evy nad všemi ostatními tvory je definována ve výroku Stvořitele který najdeme v **Genesis 1:26**.

Někteří teologové rozlišují mezi obrazem a podobou; obraz podle nich označuje přirozenou ušlechtilost s racionální myslí a svobodnou vůlí, která zůstala zachována i po pádu; podoba tvoří původní spravedlnost s životem vedeným podle Ducha, který byl po pádu ztracen, ale skrze milost znovu získán.

Motiv „Božího obrazu“, který je tak ústředním motivem biblického vyprávění o stvoření, je však nejsilnějším vyjádřením důstojnosti a jedinečnosti lidské bytosti. Propůjčuje lidské osobě neobyčejnou vznešenost a hodnotu. Lidé jsou utvořeni z hmoty, a přesto hmotu převyšují; jsou stvoření, a přesto převyšují ostatní tvory; nesou Boží obraz, a přesto nejsou Bohem.

O tom, co je obrazem Božím, se v dějinách vedly teologické debaty, v nichž se objevilo mnoho označení jako, fyzická podoba, rozumnost, individualita, svobodná vůle, chápání, svoboda volby, panství, vztah osoby k osobě, jednota v různosti (muž a žena) atd.

Navzdory různým postojům nejsme ponecháni bez odpovědi na otázku, co znamená pojem „obraz Boží“. Nový zákon představuje dobrou zprávu o spasení v Ježíši Kristu, díky níž je umožněno odpuštění hříchů a smíření hříšníka s Bohem.

2. List Korintským 5:19 *Neboť Bůh byl v Kristu, když smířoval svět se sebou a nepočítal lidem jejich provinění, a uložil v nás to slovo smíření.*

Tento proces spásy a smíření odstraňuje „staré já“ a vytváří „nové já“ - vskutku nové stvoření, což je téma, které je v Novém zákoně, zejména v Pavlových spisech, velmi důležité. Pavel o tomto novém člověku hovoří jako o člověku obnoveném v poznání, svatosti a spravedlnosti.

List Koloským 3:9-10 ⁹Nelžete jedni druhým, když jste svlékli toho starého člověka s jeho skutky ¹⁰a oblékli toho nového, který se obnovuje k pravému poznání podle obrazu toho, který ho stvořil.

List Efezským 4:20-24 ²⁰Vy však jste se o Kristu takto neučili, ²¹pokud jste jej vskutku slyšeli a byli v něm vyučeni tak, jak je pravda v Ježíši, ²²že totiž máte odložit toho starého člověka, který žije podle dřívějšího způsobu člověka a hyne v klamných žádostech, ²³obnovovat se duchem své mysli ²⁴a obléknout toho nového člověka, který byl stvořen podle Boha ve spravedlnosti a svatosti pravdy.

Jestliže tyto vlastnosti tvoří obraz vykoupené, obnovené lidské bytosti, můžeme na základě toho tvrdit, že původní Boží obraz musí představovat poznání, svatost a spravedlnost, které v konečném a nejčistším smyslu částečně definují Boží přirozenost. Boží obraz je tedy třeba chápat v těch charakteristikách bytí a vztahů, s nimiž se Bůh rozhodl sdílet část sebe samého. Být svatý, být mravně bezúhonný, milovat spravedlnost, žít a navazovat vztahy na základě lásky, být spravedlivý a čestný, zvolit si soulad se vším, co je dobré a krásné, být tvořivý a poslouchat zákony Stvořitele, chápat to, co je božské, a vyhýbat se tomu, co je v disharmonii s Boží vůlí, být individuálně jedinečný, ale kolektivně harmonický, tyto a další vlastnosti, které člověka napadnou při pomyšlení na Boha, jsou obsaženy v Božím obrazu.

Obraz Boha je nakonec opakem obrazu hříchu. Trojjediný Bůh prohlášením „Učiňme člověka k našemu obrazu“ odhaluje, že člověk jako hříšník nemá původ v božské mysli, ale je výsledkem lidské volby. Stvoření k Božímu obrazu definuje lidskou bytost jako Boží dítě, které má ke svému Stvořiteli vřelý vztah důvěry, jaký nemůže mít žádné jiné stvoření. Ústředním prvkem konceptu být stvořen k Božímu obrazu je vztah Boha k člověku, který je láskyplný, citlivý, trvalý a naplňující. Na tento vztah má hřích závažný dopad, neboť vstup hříchu do ráje nejenže narušil vztah mezi Bohem a člověkem, ale učinil z člověka z vlastní volby vzbouřence proti Stvořiteli. Tato vzpoura přivedla člověka do stavu ztracenosti. Stav ztracenosti však nemusí trvat věčně, neboť Bůh, který stvořil člověka, učinil opatření ještě předtím, než byly položeny základy země, aby lidstvo z takovéto situace vykoupil a v těch, kteří chtějí, plně obnovil svůj obraz skrze smrt svého vlastního Syna.

List Efezským 3:8-11 ⁸Mně, nejmenšímu ze všech svatých, byla dána tato milost, abych zvěstoval pohanům Kristovo nevystižitelné bohatství ⁹a objasnil všem, jaká je správa toho tajemství od věků ukrytého v Bohu, jenž všechno stvořil. ¹⁰Skrze církev se tak nyní má stát známou vládám a autoritám v nebesích přerozmanitá Boží moudrost, ¹¹podle odvěkého úmyslu, který uskutečnil v Kristu Ježíši, našem Pánu.

Boží plán pro lidstvo.

Protože Adam a Eva byli stvořeni k Božímu obrazu, Bůh pro ně a jejich potomstvo naplánoval dvojí osud. Především měli uznat Boha za vládce vesmíru a jedině Jemu měla patřit jejich oddanost a úcta. Věčné Boží přikázání vždy bylo: **Zjevení 14:7** *Bojte se se Boha a vzdejte mu slávu, neboť přišla hodina jeho soudu; pokloňte se tomu, který učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.*

Výlučné uctívání Boha a naprostá oddanost Bohu prostupují celou Bibli a Bůh je horlivě střeží pro sebe. Uctívání je jednoduše uznání Boží svrchovanosti a dobroty jeho osoby, je to bezvýhradná chvála, bezpodmínečná poslušnost a naprostá vděčnost. V tomto nepřipouští žádnou konkurenci.

Exodus 20:3 *Nebudeš mít jiné Bohy vedle mne.*

První přikázání se neomezuje na bohy vnější, tedy ty kteří jsou mimo člověka, ale zahrnuje i sebe samého. Uznání Boha jako nejvyššího panovníka a jediného předmětu uctívání a služby vyžaduje, aby se vlastní já současně zbavilo pýchy, domýšlivosti a zvrácenosti. Jediným správným a přiměřeným vztahem člověka k Bohu je vědomé a radikální odmítnutí touhy být svým vlastním bohem.

Takový model uctívání byl v Edenu a Ježíš to vyjádřil slovy:

Matouš 22:37-38 ³⁷*...Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.* ³⁸*To je největší a první přikázání.*

Klást Boha na první místo ve všem, co si myslíme a děláme, vidět vše z Jeho perspektivy a nedělat nic bez ohledu na Něj, osvojit si Jeho priority jako své vlastní a věnovat vše, čím jsme, naplňování těchto priorit. Odložit vše, co stojí mezi námi a Bohem a zvolit si Jeho vůli a cestu za jakoukoliv cenu, to je velké a první biblické přikázání. Vše, co se od něj odchyluje, je v rozporu s Božím záměrem pro lidstvo.

Lidská rodina měla mít vládu nad stvořeným řádem. Tím, že je Bůh postavil na tuto zemi jako strážce, vytvořil správcovství nejvyššího řádu. Toto jmenování, které se vztahovalo i na nelidský řád stvoření, znamenalo zvláštní vztah v rámci celé lidské rodiny, která měla vzejít z Adama a Evy. Boží příkaz „**Plodte a množte se**“ (**Genesis 1:28**) byl výzvou lidem, aby se tvořivě podíleli na založení a pokračování svého rodu. Takový akt uznává společenství odpovědnosti mezi lidmi a podporuje lidskou jednotu, která nese jistou podobnost s božskou jednotou tří osob Božství, k jehož obrazu bylo lidstvo stvořeno.

Proto být stvořen k „Božímu obrazu“ označuje nejen tvůrčí spřízněnost se Stvořitelem, ale také odpovědnost za uctívání a společenství, které z této spřízněnosti vyplývají. Toto společenství pak zahrnuje celé lidstvo.

Hřích a Boží obraz.

Dějiny i zkušenost však svědčí o tom, že onen ideál – stvořit člověka k Božímu obrazu – leží v troskách. Zatímco lidé uplatňují pouze část toho, co je Boží obraz (například rozum a intelekt)

tím, že se snaží dosáhnout až do nebes, nebo se snaží do hloubky prozkoumat tajemství života, brání se žít podle ustanovení Božího obrazu, pokud jde o uctívání Stvořitele a požadavkům lidského společenství o rovnosti a důstojnosti. Člověk, který rozštěpí atom, aby osvětlil celé město, používá tentýž atom také k jeho zničení. Někdo stráví celý život rozšiřováním hranic poznání nebo zaváděním léku na neznámého zabijáka, zatímco jiný se ani na okamžik nepozastaví nad zločinem zabíjení milionů lidí jen proto, aby se zavděčil jakési hanebné představě o vybudování trvalého impéria.

Co se to stalo s Božím obrazem? Jedno je jisté, lidstvo ho neztratilo úplně. I když nemůžeme popřít, že hřích způsobil obrovskou degeneraci ve všech oblastech lidského života individuálně i kolektivně, nemůžeme dojít k závěru, že hřích zcela zničil Boží obraz. Poškozený ano, ale zničený ne. Navíc, kdyby byl obraz zcela zničen, lidské uvažování a tvořivost by byly těžko pochopitelné a případy lásky a oběti pro druhého, kterých jsme v dějinách tak často svědky, by byly o to větší záhadou.

Ježíšovo podobenství o ztracené minci poskytuje klíč ke stavu Božího obrazu po pádu do hříchu.

Lukáš 15:8-10 ⁸Nebo nějaká žena, která má deset drachem a jednu by ztratila, což nezapálí lampu, nevymetá dům a pečlivě nehledá, dokud ji nenalezne? ⁹A když ji najde, svolá přítelkyně a sousedky a řekne: Zaradujte se s mnou, protože jsem našla drachmu, kterou jsem ztratila. ¹⁰Tak, pravím vám, je radost před anděly Božími nad jedním hříšníkem, který činí pokání.

Ačkoli byla mince ztracená a pokrytá prachem, přesto si zachovala nápis vládnoucí moci. Stejně, jako nesla mince tento nápis, i když byla ztracená, tak je tomu také s lidstvem. Lidé jsou ztraceni kvůli hříchu, vedou život odcizený Stvořiteli, jsou poškozeni a pohmožděni mocí a vlivem hříchu, ale přesto v nich Boží obraz není zcela zničen. Tento obraz je přítomen v každém lidském nitru.

Přítomnost Božího obrazu však v žádném případě nesnižuje závažnost dědictví hříchu a to jak individuálního, tak kolektivního. Svědčí o tom dějiny a zkušenosti. Zdá se, že lidské dějiny charakterizuje masivní nepořádek, přetrvávající chaos, pokračující sociální poruchy a patologie kolektivní nenávisti. V nitru člověka zuří válka mezi ideálem a realitou, mezi soupeřícími pudy, ambicemi a vášněmi. Člověk, stvořený „o něco nižší než andělé“ **Žalm 8:6**, často klesá až na úroveň zvířete.

Čemu máme přičítat tento všeobecný úděl? Dědičnosti a prostředí, jak by tvrdili přírodovědci? Společenskému a ekonomickému vykořisťování, jak se domnívají marxisté? Nevyhnutelnému procesu předurčení, jak by tvrdili evolucionisté? Nebo se máme obrátit na Boží slovo: **Římanům 3:23** *Všichni zhřešili a postrádají Boží slávu?*

Bible se na lidi dívá realisticky a bez váhání diagnostikuje lidskou situaci jako stav pádu v důsledku hříchu. Lidstvo bylo stvořeno, aby žilo na vysoké úrovni společenství s Bohem a harmonických vzájemných vztahů. Hřích však zasáhl, přerušil společenství člověka s Bohem a otrávil vztahy mezi členy lidského společenství.

Moderní mysl může pro slovo „hřích“ najít jen malý nebo žádný význam, ale jeho přítomnost je nepopíratelná. Bible vykládá lidské potíže z Boží perspektivy a vyzývá lidi, aby své individuální i kolektivní neduhy přičítali hříchu.

Izajáš 1:4 Ach, hřešící národe, lide obtížený vinou, potomstvo zločinců, děti ničitelů! Opustili Hospodina, znevážili Svatého Izraele, odvrátili se zpět.

Biblická terminologie.

Bible používá k označení pojmu hřích bohatou škálu termínů. I když může každé slovo vyjadřovat určitý významový odstín, studium nejčastějších slov ve SZ i NZ podtrhuje téma, že hřích se vztahuje ke stavu vzpoury lidí proti Bohu, která vede k jejich neposlušnosti vůči Boží vůli. Krátký přehled některých klíčových slov, která se v Bibli používají k popisu hříchu, pomůže stanovit biblickou definici.

A. Hřích ve SZ.

Ve SZ se pro pojem „hřích“ používá celá řada slov, ale čtyři z nich vynikají svou bohatostí a četností.

1. Haṭṭā't

Ve tvaru podstatného jména se slovo haṭṭā't ve SZ vyskytuje asi 293 krát. Základní význam je "minout terč", "minout cíl", jako při střelbě lukem a šípem.

Soudců 20:16 Ze všeho toho lidu bylo vybráno sedm set mužů nevládnoucích pravou rukou; každý z nich vrhal z praku kámen nachlad' přesně a **neminul cíl**.

Job 5:24 I zjistíš, že tvůj stan je v pořádku, když navštívíš svou pastvinu a **nic nebudeš postrádat**.

Teologické použití tohoto slova podtrhuje čin, způsob, životní styl, který se odchyluje od toho, co Bůh vytýčil. Hřích je tedy to, co nenaplnuje Boží měřítko.

Žalm 51:4 Dokonale mě umyj od mého **provinění** a od mého **hříchu** mě očisti.

Hatta't tedy označuje hřích jako čin nebo postoj, který způsobuje, že člověk nesplňuje předpoklady které jsou nezbytné a Bohem očekávané pro zachování správného vztahu mezi člověkem a jeho Stvořitelem. Hřích je přerušení vztahu člověka s Bohem.

2. 'Awôn

Slovo awôn je hluboce náboženský pojem. Vyskytuje se asi 229 krát, téměř vždy je přeložen jako „nepravost“ před Bohem, včetně představy trestu.

Genesis 4:13 Kain Hospodinu odpověděl: Můj **trest** je větší, než se dá unést.

Genesis 15:16 Až čtvrtá generace se sem navrátí, protože až potud nebude dovršena **vina** Emorejců.

Slovo v sobě nese základní představu křivosti. **Pláč 3:9** Moje cesty zazdil tesanými kameny, **zkazil** (pokroutil) moje stezky.

Označuje také faleš, podvod, zvrácenost, marnost a klam. **Žalm 36:4** Slova jeho úst jsou zlá a **klamná**, přestal chápat, co je správné jednání.

Příslaví 22:8 Ten, kdo rozsévá **zvrácenost**, sklídí zlo, hůl jeho hněvu pomine.

Izajáš 41:29 Hle, jsou samá špatnost, jejich díla jsou nicota, jejich modly jsou větrem a **marností**.

Hřích je to, co se odklání od Boží přímosti a zahrnuje zvrácené jednání.

Izajáš 43:24 Nekoupil jsi mi za stříbro vonné koření, ani tukem svých obětí jsi mne neosvěžil. Avšak svými hříchy jsi mne nutil ti sloužit, unavoval jsi mne svými proviněními.

Awôn tak ve svém teologickém významu jde dále než ḥaṭṭā't v tom smyslu, že k pojmu hřích přidává další rozměr, tedy že hřích je také špatný úmysl, nebo záměr.

3. Peša'

Slovo peša se ve SZ vyskytuje přibližně 135 krát. Znamená úmyslné, promyšlené, záměrné porušení normy nebo standardu. Označuje také odmítnutí podřídit se oprávněné autoritě. Od slova ḥaṭṭā't se liší tím, že nejde o neúmyslný čin, ale o úmyslnou vzpouru, nebo přestupek. Toto slovo se používá k označení porušení smlouvy, tedy úmyslného porušení ujednání.

1. Královská 12:19 Tak se Izrael **vzbouřil** proti domu Davidovu, jak je tomu až dodnes.

2. Královská 1:1 Po Achabově smrti se **vzbouřil** Moáb proti Izraeli.

2. Královská 8:20 a 22 ²⁰Za jeho dnů se Edómci **vzbouřili** proti judské moci a ustanovili nad sebou krále. ... ²²Proto se **vzbouřili** Edómci proti judské moci až do tohoto dne. Tak se v té době vzbouřila i Libna.

Prvek "svévole" a "vzpoury" přenesený do teologického slovníku činí z tohoto slova mnohem závažnější formu hříchu než jsou jiné hříchy.

Izajáš 1:2 Slyšte, nebesa, naslouchej, země, protože Hospodin promluvil: Syny jsem vychoval a vycvičil, ale oni se proti mně **vzbouřili**.

Jeremjáš 3:13 Jen uznej svou vinu, že ses **vzbouřila** proti Hospodinu, svému Bohu, a proplýtvala jsi svou přízeň na cizince pod každým zeleným stromem a mě jste neposlouchali, je Hospodinův výrok.

Ozeáš 7:13 Běda jim, že ode mě uletěli! Zkáza na ně, že se proti mně **vzbouřili**! Já jsem je chtěl vykoupit, ale oni proti mně mluvili lži.

Ozeáš 8:1 Beraní roh ke tvým ústům! Jako orel je nad Hospodinovým domem, protože přestoupili moji smlouvu, **vzbouřili** se proti mým zákonům.

Tak závažnou vzpouru jakou je peša, může zakrýt pouze nesobecká a odevzdaná "láska". V **Jóbovi 34:37** jsou slova *hatta't* a peša použity společně: „*Neboť ke svému hříchu (hatta't) přidává vzpouru (peša)*“.

4. Reša

Reša“ znamená ‚neklid‘ a ‚nepokoj‘ a ve SZ se objevuje 30 krát. Používá se k popisu postavení bezbožných, kteří jsou jako rozbouřené moře, které se nemůže utišit.

Izajáš 57:20 *Ale ničemové budou jako vzedmuté moře, když se nemůže utišit, jehož vody vyvrhují špínu a bláto.*

Výraz doslova znamená „vykloubený“, „uvolněný“. Výraz tedy může odkazovat na nestálé postavení bezbožných, kteří jsou zmítáni sem a tam a žijí ve zmatku. V některých odkazech se reša' používá ve smyslu být zlý a provinit se zločinem.

Exodus 23:1 *Nebudeš šířit klamnou zprávu. Nepřipojíš se k ničemovi, abys byl zlovolným svědkem.*

Příslaví 25:5 *Když se odstraní ničema z přítomnosti krále, jeho trůn bude pevně stát spravedlností.*

Výraz také označuje provinění nepřátelstvím vůči Bohu a jeho lidu.

Exodus 9:27 *Farao si dal zavolat Mojžíše a Árona a řekl jim: Tentokrát jsem zhřešil. Hospodin je spravedlivý. Já a můj lid jsme ničemové.*

5. Shrnutí

SZ slovník pro hřích má především teologickou povahu. Ačkoli se tato slova liší významovými odstíny, v jejich popisu hříchu existuje základní jednota. Hřích je selhání, odchylka, pokřivení, vzpoura vůči Bohem předepsaným normám a očekáváním. Hřích je „minout cíl“ a nesplnit Boží očekávání. Je to čin spáchaný proti Boží vůli, nepravost vůči němu. Je to život v otevřené, úmyslné vzpouře proti Boží vůli a způsobu života. Jde o život který je tzv. vykloubený, který se uvolnil, nebo utrhl ze zamýšleného Božího ukotvení a v důsledku toho se zmítá nahoru a dolů v moři špatnosti. Dále je hřích především motivací, jednáním, stavem vzpoury proti Bohu jak píše David. **Žalm 51:4** *Proti tobě samému jsem zhřešil, udělal jsem to, co je zlé v tvých očích. A tak jsi spravedlivý, když mluvíš, jsi dokonalý, když konáš soud.* To nám dává klasickou definici, že hřích je především činem jdoucím proti Boží vůli. Přestože Davidův čin byl namířen proti Batšebě a jejímu manželovi, pod vlivem Ducha svatého vyznal, že to, co udělal, nebylo pouze selhání v chování, ale přestoupení Boží vůle a zákona. Přesně tímto je hřích: odmítnutím Boha a z toho vyplývajícím nepřijatelným vztahem ke svým bližním.

B. Hřích v NZ.

Převládajícím tématem NZ je Ježíš – Jeho život a dílo jako Vykupitele z hříchu. Jako takový se NZ názorně zabývá závažností hříchu z hlediska jeho konečné ceny. Cena za vykoupení stála Božího Syna smrt na kříži. Díky Jeho oběti je lidskému pokolení zpřístupněna Boží milost a odpuštění. Ať už NZ říká cokoli, aby zdůraznil smrtící účinek hříchu a obrovskou cenu jakou

Bůh zaplatil, říká to ve světle velikosti a slávy kříže, který jednou provždy zasadil smrtelnou ránu moci hříchu. Z mnoha řeckých slov, která NZ používá k vyličení obrovského dopadu hříchu, je významných následujících pět.

1. Hamartia

V NZ je výraz hamartia nejčastěji používaným slovem pro hřích a je použit téměř 175 krát. Doslova znamená „minout cíl“, například při cvičení střelby na terč. V klasické řečtině se toto slovo téměř vždy používá spíše pro označení negativního selhání než pozitivního přestupku. V NZ se však toto slovo používá k označení něčeho závažného, co hříšníka staví do vzdálenosti a protikladu k Bohu. Hamartia označuje vědomé selhání jednotlivce, který nedosáhl Božího standardu.

Matouš 1:21 Porodí syna a dáš mu jméno Ježíš, neboť on vysvobodí svůj lid z jeho hříchů.

Římanům 5:12-13 ¹²Proto jako skrze jednoho člověka vešel do světa hřích a skrze hřích smrt, tak se také smrt rozšířila na všechny lidi, protože všichni zhřešili. ¹³Do Zákona hřích byl ve světě, ale nezapočítává se, když není Zákon.

1. Janův 1:9 Jestliže své hříchy vyznáváme, on je věrný a spravedlivý, aby nám hříchy odpustil a očistil nás od každé nepravosti.

Slovo hamartia dále označuje lidské rozhodnutí být nepřátelský vůči Bohu.

Jan 9:41 Ježíš jim řekl: "Kdybyste byli slepí, neměli byste hřích. Vy však říkáte: "Vidíme", proto váš hřích zůstává."

1. Janův 1:8 Řekneme-li, že žádný hřích nemáme, klameme sami sebe a pravda v nás není.

Jan 19:11 Ježíš [mu] odpověděl: "Neměl bys nade mnou žádnou pravomoc, kdyby ti to nebylo dáno shůry. Proto ten, kdo mě tobě vydal, má větší hřích."

Hamartia je univerzální a její moc drží lidstvo ve svém sevření.

Římanům 3:23 ...všichni zhřešili a postrádají Boží slávu

Římanům 3:9 Co tedy? Máme (před pohany) výhodu? Vůbec ne! Vždyť jsme už dříve obvinili Židy i Řeky, že jsou všichni pod mocí hříchu.

Moc hříchu je tak ohavná a její sevření tak zhoubné, že Pavel slovo hamartia téměř personalizuje a říká, že nám vládne, panuje nad námi a že jsme se stali jeho otroky.

Římanům 5:21 aby tak, jako **vládl** hřích ve smrti, i milost vládla skrze spravedlnost k životu věčnému skrze Ježíše Krista, našeho Pána.

Římanům 6:14 Hřích nad vámi nebude **panovat**; vždyť nejste pod Zákonem, ale pod milostí.

Římanům 6:6 A víme, že náš starý člověk byl spolu s ním ukřižován, aby tělo hříchu bylo zbaveno sil a my už hříchu **neotročili**.

Římanům 6:17 Díky Bohu, že jste sice byli **otroky** hříchu, ale stali jste se ze srdce poslušnými vzoru učení, jemuž jste byli svěřeni.

Římanům 6:20 Když jste byli **otroky** hříchu, byli jste svobodni od spravedlnosti.

2. Parakoë

Parakoe doslova znamená „neslyšení“ nebo „neochota naslouchat“. Člověk často slyší jen to, co chce slyšet, a v doslovném smyslu hřích znamená zavřít si před Bohem uši, aby člověk neposlouchal Jeho, ale sebe. Toto slovo se objevuje třikrát a v NZ se obecně překládá jako „neposlušnost“.

Římanům 5:19 Jako se skrze **neposlušnost** jednoho člověka mnozí stali hříšnými, tak se také skrze poslušnost jednoho stanou mnozí spravedlivými.

2. Korintským 10:5-6 ⁵...Uvádíme do zajetí každou myšlenku, aby byla poslušna Krista, ⁶a jsme připraveni potrestat každou **neposlušnost**, jakmile bude vaše poslušnost úplná.

Hebrejům 2:2-3 ²Nebot' jestliže slovo, které bylo řečeno skrze anděly, bylo pevné a každé přestoupení a každá **neposlušnost** došly spravedlivé odplaty, ³jak unikneme my, zanedbáme-li tak velikou záchranu, která má svůj původ v tom, co říkal Pán, a byla nám potvrzena těmi, kteří to slyšeli,

3. Parabasis

Ve NZ je parabasis použito sedmkrát. Ve slovesném tvaru toto slovo znamená „přejít“, „překročit“ a tedy vstoupit na zakázané území. Podstatné jméno v této podobě popisuje úmyslné porušení zákona, porušení přikázání, vstup do zakázané oblasti. Proto se většinou překládá jako „přestoupení“.

Římanům 4:15 Zákon působí hněv. Kde však není Zákon, tam není ani **přestoupení**.

Galatským 3:19 K čemu tedy Zákon? Byl přidán kvůli **přestoupením**, dokud by nepřišel potomek, kterému bylo dáno zaslíbení. Byl ustanoven skrze anděly rukou prostředníka.

4. Paraptóma

Slovo paraptoma je použité 23 krát a označuje „pád, zatímco člověk by měl stát“. Znamená uklouznutí, provinění a běžně se překládá jako „přestupek“ a „provinění“. Ze všech slov pro hřích označuje toto slovo nejméně úmyslný čin.

Matouš 6:14-15 ¹⁴Nebot' jestliže odpustíte lidem jejich **provinění**, odpustí váš nebeský Otec i vám; ¹⁵jestliže však lidem [jejich provinění] neodpustíte, ani váš Otec vám neodpustí vaše provinění.”

Římanů 4:25 On byl vydán pro naše **provinění** a vzkříšen pro naše ospravedlnění.

Římanům 5:15 Avšak s darem milosti tomu není tak jako s **proviněním**. Jestliže proviněním jednoho člověka mnozí zemřeli, mnohem více se na mnohé rozhojnila Boží milost a dar spravedlnosti v milosti toho jednoho člověka, Ježíše Krista.

Římanům 11:11-12 ¹¹Ptám se tedy: Což klopýtli proto, aby padli? Naprosto ne! Ale jejich **proviněním** se dostalo záchrany pohanům, aby to vzbudilo jejich žárlivost. ¹²Jestliže jejich provinění znamená bohatství pro svět a jejich porážka bohatství pro pohany, oč více bude znamenat jejich plnost!

5. Anomia

Slovo anomia se v NZ vyskytuje 14 krát. Naznačuje pohrdání nebo porušování zákona - ř. nomos. Ve většině případů se překládá jako „nepravost“.

Matouš 7:23 A tehdy jim vyznám: "Nikdy jsem vás neznal. Odejděte ode mne, činitelé **nepravosti**."

Římanům 4:7 "Blahoslavení jsou ti, jejichž **nepravosti** byly odpuštěny a jejichž hříchy byly přikryty.

Hebrejům 1:9 Miloval jsi spravedlnost a nenáviděl **nepravost**; proto pomazal tě, Bože, Bůh tvůj olejem veselí nad tvé společníky."

Toto slovo popisuje stav člověka, který žije a jedná v rozporu se zákonem. Známa formulace z 1. Janův 3:4 definuje hřích jako „přestoupení zákona“ (ČEP) a „bezzákonnost“. **1. Janův 3:4** Každý, kdo se dopouští hříchu, jedná i proti zákonu Božímu, neboť hřích je porušení zákona.

6. Adikia

Slovo adikia v sobě nese etický odstín „nespravedlnosti“ nebo nepřítomnost spravedlnosti a překládá se jako špatnost, špatné jednání, nebo nepravost. NZ ho používá také ve smyslu nespravedlnosti nebo zločinu vůči bližnímu

Římanům 1:18-19 ¹⁸Boží hněv se zjevuje z nebe proti každé bezbožnosti a **nepravosti** lidí, kteří v nepravosti potlačují pravdu, ¹⁹protože to, co lze o Bohu poznat, je jim zřejmé; Bůh jim to zjevil.

2. Petrův 2:15 Opustili přímou cestu a zabloudili, dali se na cestu Balaáma, syna Bosorova, který dal přednost mzdě za **nepravost**...

1. Janův 5:17 Každá **nepravost** je hřích, ale je i hřích, který není k smrti.

7. Shrnutí

Přestože přehled biblické terminologie hříchu pomáhá pochopit složitost pojmu hříchu, tyto termíny samy o sobě ani společně nás nevedou k přesné biblické definici hříchu. Nejzákladnějším rysem hříchu, jak je zobrazen v biblickém tématu, v němž se Bůh zabývá problémem hříchu, je to, že jde o vzpouru namířenou proti Božímu panství a svrchovanosti a o odmítnutí přijmout jeho autoritu ve svém životě, jednání a osudu. Kořenem hříchu je odmítání Boha, které může mít různé formy a činnosti zahrnující etické, morální a duchovní vztahy a rozměry.

Biblická terminologie tedy ukazuje, že hřích není neštěstí, které na člověka nečekaně dopadne, ale výsledek aktivního postoje a volby ze strany člověka. Dále hřích není absencí dobra, ale je to „zaostávání“ za Božím očekáváním. Je to zlý směr, který si člověk vědomě zvolil. Není to slabost, za kterou by člověk nemohl nést odpovědnost, protože člověk si v postoji nebo činu hříchu vědomě volí cestu vzpoury proti Bohu, přestupuje jeho zákon a neslyší Boží slovo. Hřích se pokouší překročit hranice, které Bůh stanovil. Stručně řečeno, hřích je vzpoura proti Bohu.